

POSTANOWIENIE

Dnia 8 kwietnia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Gerard Bieniek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Strzelczyk

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa A. P.

przeciwko Gminie W. i Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 8 kwietnia 2009 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 4 lutego 2009 r.,

oddala zażalenie i przyznaje adw. M. B.-M. prowadzącej Kancelarię Adwokacką od Skarbu Państwa kwotę 3600 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu; nie obciąża powódki kosztami postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 4.02.2009 r. Sąd Apelacyjny odrzucił zażalenie powódki wniesione na postanowienie tego Sądu z dnia 17.12.2008 r., w którym odrzucono skargę powódki o wznowienie postępowania. W uzasadnieniu podniesiono, że zażalenie wniósł pełnomocnik powódki ustanowiony z urzędu, który - z mocy art. 91 pkt 1 k.p.c. - był uprawniony do podejmowania czynności procesowych w postępowaniu wywołanym skargą o wznowienie postępowania. Zażalenie nie zostało jednak opłacone, jak też nie złożono wniosku o zwolnienie powódki od kosztów sądowych w postępowaniu o wznowienie. Zgodnie zaś z uchwałą 7 sędziów SN z dnia 5.06.2008 r. III CZP 142/07 (OSNC 2008, nr 11, poz. 112) zwolnienie od kosztów sądowych udzielone stronie w postępowaniu rozpoznawczym, nie rozciąga się na postępowanie wywołane wniesieniem skargi o wznowienie postępowania.

Powódka we wniesionym zażaleniu domagała się uchylenia zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnie Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 5.06.2008 r. III CZP 142/07 (OSNC 2008, nr 11, poz. 122) sformułował tezę, że zwolnienie strony od kosztów sądowych w sprawie, przyznane w postępowaniu przed sądem powszechnym, nie obejmuje postępowania kasacyjnego. Uzasadniając to stanowisko Sąd Najwyższy wskazał m.in. że przepisy ustawy o kosztach sądowych pośrednio zakreślają ramy czasowe zwolnienia od kosztów, które można ustalić także uwzględniając cel i charakter instytucji zwolnienia od kosztów. Z przepisów tych wynika, że zwolnienie od kosztów przyznawane jest na potrzeby konkretnej sprawy i ma charakter tymczasowy. Kwestia kosztów sądowych, których strona nie miała obowiązku uiścić, zostaje ostatecznie załatwiona w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji przez ich rozliczenie. Orzeczenie merytoryczne kończące postępowanie w sprawie koncentruje w sobie wyniki całego poprzedzającego je postępowania, stanowiąc wypadkową wszystkich czynności procesowych. Należy do nich zaliczyć także przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych, które

pochłonięte zostaje przez uprawomocnienie się orzeczenia rozstrzygającego istotę sprawy. Wraz z uprawomocnieniem się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, co jest równoznaczne z jej zakończeniem, odpada cel przyznania zwolnienia od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych. Innymi słowy, rozstrzygnięcie o kosztach w wyroku powoduje bezprzedmiotowość udzielonego zwolnienia, chyba że z przepisu szczególnego, mającego charakter wyjątkowy, wynika, że zwolnienie to – ze względów, które ustawodawca uznaje za uzasadnione – działa także w innych samodzielnych fazach postępowania. Takim przepisem jest art. 771 k.p.c. który stanowi, że zwolnienie od kosztów sądowych przyznane stronie przez sąd w postępowaniu rozpoznawczym lub z którego strona korzystała z mocy ustawy, rozciąga się także na postępowania egzekucyjne. Przepis ten, jako szczególny potwierdza regułę, iż zwolnienie od kosztów sądowych udzielono stronie w postępowaniu rozpoznawczym jest skuteczne do chwili uprawomocnienia się orzeczenia, a zawarte w art. 771 k.p.c. rozwiązanie usprawiedliwione jest istotą i celem postępowania egzekucyjnego. Takiego przepisu szczególnego brak w odniesieniu do postępowania, które jest wywołane wniesieniem skargi o wznowienie postępowania. Sąd Apelacyjny trafnie przy tym zwrócił uwagę, że zgodnie z art. 91 pkt 1 k.p.c. pełnomocnictwo procesowe obejmuje z mocy samego prawa umocowanie do wniesienia skargi o wznowienie postępowania i postępowania wywołanego jej wniesieniem. Jest to więc przepis szczególny dotyczący pełnomocnictwa procesowego, natomiast brak jest takiego przepisu w odniesieniu do zwolnienia od kosztów sądowych. W konsekwencji nie ma podstaw prawnych do przyjęcia, iż zwolnienie od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych udzielonych w postępowaniu rozpoznawczym obejmowało również wniesienie skargi o wznowienie postępowania oraz postępowanie wywołane wniesieniem skargi.

Z tych względów, na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c., orzeczono jak w sentencji.